

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**КАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**ФІЗИКО-ТЕНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізики та астрономії**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Інклюзивна освіта»

**Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Освітня програма: «Середня освіта (фізика та математика)»
Спеціальність: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань: А Освіта**

Затверджено на засіданні
кафедри фізики та астрономії
Протокол № 1 від “28” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Інклюзивна освіта
Викладач (-і)	Яблонь Любов Степанівна
Контактний телефон викладача	0682340817
Е-mail викладача	liubov.yablon@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	<u>Очний</u> /заочний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Щосереди
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є концептуальні засади інклюзивної освіти.</p> <p>Актуальність курсу полягає в необхідності формування теоретичних знань та практичних умінь майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти щодо технологій організації освітнього процесу учнів з особливими освітніми потребами.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою курсу є оволодіння студентами компетентностями щодо концептуальних теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти; формування систематизованих наукових уявлень про сутність, основні завдання, напрями роботи з учнями з особливими освітніми потребами в загальноосвітніх закладах з інклюзивною формою навчання; ознайомлення з особливостями організації інклюзивного освітнього середовища; формування загальнокультурних та професійних компетенцій педагогів для інклюзивного навчання дітей; здійснення особистісно-мотиваційної, когнітивної та практичної підготовки майбутніх педагогів середньої освіти до реалізації інклюзивної моделі освіти.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● формування усвідомленого розуміння принципів інклюзивної освіти; ● ознайомлення із завданнями інклюзивної освіти, віковою періодизацією, організаційними моделями та їх методичною реалізацією; ● ознайомлення із законодавчо-нормативною базою та тенденціями 	

- розвитку інклюзивної освіти у світі та в Україні;
- формування навичок диференційованого викладання та оцінювання.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Очікувані результати:

- Здатність реалізувати права і обов'язки учасника суспільства, діяти на основі соціальної відповідальності, застосовувати процедури й технології захисту прав і свобод осіб з особливими освітніми потребами відповідно до чинного законодавства України, усвідомлювати цінності демократії, верховенства прав і свобод людини.
- Бути компетентним у сфері міжнародного та національного законодавства про інклюзивну освіту.
- Удосконалення вмінь і навичок щодо використання інноваційних методів навчання, онлайн-інструментів, способів віддаленої взаємодії з учнями з особливими потребами.
- Знання індивідуальних методів навчання учня задля забезпечення цілісного розвитку його особистості.
- Володіння стратегіями та практиками організації освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти.
- Забезпечення психологічної підтримки учасників освітнього процесу в умовах війни та повоєнного відновлення.

Компетентності:

- Емоційно-етична компетентність
- Інноваційна компетентність
- Критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність
- Організаційна компетентність
- Педагогічне партнерство, здатність співпрацювати з іншими людьми.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної
дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної

дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
	014 Середня освіта		вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практичні	сам. роб.
Тема 1. Інклюзивна освіта як сфера відповідальності держави та громадянського суспільства. ✓ Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи. ✓ Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві. ✓ Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти. ✓ Зарубіжний досвід інклюзивної освіти.	2	4	15
Тема 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою ✓ Система управління інклюзивною освітою. ✓ Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП. ✓ Деонтологія інклюзивної освіти.	2	4	15
Тема 3. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти ✓ Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку. ✓ Технологія використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП) в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини. ✓ Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами: індивідуальний підхід та етапи соціалізації.	4	6	15
Тема 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти	4	4	15

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища. ✓ Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. ✓ Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами. ✓ Технологія навчання в інклюзивному освітньому середовищі. ✓ Технологія оцінювання результатів інклюзивного навчання. ✓ Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі 			
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання навчальних досягнень студентів включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ усні опитування та активність участі на практичних заняттях; ✓ контрольні роботи після вивчення кожної теми; ✓ презентація підготовленого індивідуального завдання за матеріалами самостійної роботи. <p>Підсумковим контролем є залік.</p> <p>Система оцінювання є накопичувальна: вклад у загальну оцінку вносять такі види роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ оцінка за практичні роботи (30 %); ✓ оцінка за контрольні роботи (40 %); ✓ оцінка підготовленого індивідуального завдання (30 %). <p>Залік виставляється за умов виконання всієї програми курсу.</p>		

Вимоги до письмових робіт	<p>Контрольні роботи проводяться із використанням платформи дистанційного навчання у вигляді завдань тестового контролю.</p> <p>Тести відкриті впродовж 10 днів після завершення вивчення кожної теми.</p> <p>Оцінка за тести виставляється у 100 бальній шкалі.</p> <p>Індивідуальні завдання - це підготовлений проєкт навчальної програми з допомогою конструктора НУШ з деталізацією видів навчальної діяльності.</p> <p>При оцінюванні враховується:</p> <ul style="list-style-type: none"> • використання конструктора для створення програми; • конкретизація результатів навчання ; • конкретизація видів діяльності.
Практичні заняття	Практичні заняття проводяться у вигляді тренінгів, майстер-класів, воркшопів для відпрацювання навиків інклюзивного навчання.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умов відвідування лекцій, активної участі на практичних заняттях та виконання завдань, які оцінюються.
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – залік.</p> <p>Залік виставляється за умов виконання програми курсу на останньому занятті вивчення дисципліни.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Всі контрольні завдання студент виконує самостійно.

Академічна доброчесність:

Порушення вимоги самостійності виконання завдань курсу призводить до нульової оцінки за відповідний контрольний захід.

Відвідування занять

Пропущене заняття відпрацьовуються шляхом демонстрації виконання всіх завдань пропущеного заняття.

Неформальна освіта:

Можливе зарахування результатів неформальної освіти через експертизу джерела викладачем.

8. Рекомендована література

1. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен // Рідна школа, 2011. № 3. С. 10-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2011_3_4
2. Будник О. Соціально-педагогічні засади впровадження інклюзивної освіти у Новій українській школі // Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 258-272.

3. Будник О. Б. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. 152 с.
4. Жосан О. Е. Електронний посібник як засіб навчання дітей з особливими освітніми потребами. URL: cmsps.edukit.kr.ua/Files/downloads/електрпосібник.doc
5. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/normativno-pravova-baza1.html>
6. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: навчально-методичний посібник / кол. упорядників: Патрикеева О., Софій З., Луценко І., Василяшко І.; за заг. ред. В. Шинкаренко. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. 96 с.
7. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник / Сак Т.В. К.: СПД-ФО Парашин І.С. 2011. 101с.
8. Інклюзивне навчання. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
9. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. К. : “Самміт-Книга”, 2009. 272 с.
10. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. К.: ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
11. Швед М. Основи інклюзивної освіти: підручник. Львів, Український католицький університет, 2015. 360 с.

Викладач
професор кафедри фізики та астрономії
Яблонь Любов Степанівна